

לולב וערבה פרק רביעי סוכה

מו.

עין משפט גזר מצוה

מד א ב מיי פ"ו מהל' סוכה הלכה יג סמג עשין מג טושי"ט א"ח סי' מרסח סעיף א':
 מה ג מיי פ"ט מהל' שבת הלכה כג סמג עשין נט טושי"ט א"ח סי' תל סעיף ז':
 מה ד מיי פ"ו מהלכות מנה הלכה א סמג עשין מ טושי"ט א"ח סי' תשע סעיף ז':

רבינו חננאל
 ובחר הכי פסקין והלכתא מיתב יתבינן כולי וימא כסוכה, ברוכי לא מברכינן לישב בסוכה כשאר הימים. אמר ר' יוחנן או שהחינו בשמיני של חג, שהרי חלוק משאר הימים בני דברים, כי בשבעת ימי החג חייב לישב בסוכה, ולגטות לולב, ולגטות המים, מה שאין כן בשמיני, לפיכך רגל אחר חשוב וצריך לומר בו זמן, ואין אומ' זמן בשביעי של פסח, ואם תאמר גם שביעי של פסח חלוק באכילת מצה, שביים שביעי אין חובה עליו לאכול מצה, התם בפסח אינו חלוק, מיום הראשון חובה וזוהי לילה הראשון, ויום שביעי מיום שני אינו חלוק, מיום הראשון חלוק, והוא לפני פניו אבל בסוכה שמיני חלוק מיום שביעי הוא לפניו, ובשביעי חייב ובשמיני אינו חייב, לימא הא מנחתא סמייעא לר' יוחנן, דתניא הפרים והאילים והכבשים מעבבין כו', עד אמר להן שמיני רגל בפני עצמו הוא, שכשם שבבעת ימים החג טעונין קרבן שיר ברכה ולינה, ואף שמיני טעון קרבן שיר ברכה ולינה.

מיתב כו"ע עלמא לא פליגי דיתבינן, כלולב לא רלו לתקן כלל שיטלנו הלולב מספק לפי שהוא י"ט ומוקצה לטלטול ומינכר' למילתיה שנוהג צו מנהג חול אלכל סוכה פעמים סוכתו עריבה עליו אוכל זה אפי' צי"ע: **גמירי דמאפר קאתו**, צאין מן האפר שזהמותרין רועות שם ולא ישבו בסוכה כל ימי החג ואע"ג דאמרין^(א) סוכת רועים לא היה להם:

הכא כתיב כמשפט, צולוהו כתיב כמשפט והאי בתרא כתיב כמשפט ואין זה כענין האחרים דרצ פפא דלמר צולוהו כתיב פריס וצבאי כתיב פר דקאי אשמיני וכן אהיה דר"ג בר יצחק אלכל לרצ אשי אשביעי קאי דכתיב היה כמשפט לפי שהוא סוף הרגל וגמר החג ככז רחמנא כמשפט לומר לך זהו משפט של ששה ואין שמיני הצא אחריו כמשפט זה לומר לך כמשפט: **שיר**, פירש צקונט' לא פי' מהו שיר של שמיני וצמקת סופריס^(ב) משמע שהיו אומרים צבית הנקטת מנלנל על השמיני ושמה כמו כן היו אומרים הלויים צבית המקדש וכן משמע צירושלמי: **ל"נה**, לזון לילה של מוצאי י"ט ראשון^(ג) דגמרינן מפסח דכתיב (דברים טו) ופנית צבוקר והלכת לאהליך ואי אפשר לומר והלכת לאהליך אלל צחולו של מועד דביום טוב חייב צראית פניס צנועה אלל לצוקרו של מוצאי י"ט קאמר והא לא קשיא ליה לניה כל שבעה מי איכא דפשיטא ליה דאיכא דמי שלא הביא חגיגה יום ראשון והביא בלחך הימים צריך לזון לילה שאחריו אלכל אזמן קשיא ליה דלא אסיק אדעתיה אם לא אמרו דראשונה שיאמרו צבתי ועוד משום כוס ואי"מ ותפיקה לוי משום דטעון לניה משום שלמי שמחה דאיכא כל שמה דתנן (לעיל דף מ: ב) ההלל והשמחה כל שמה ואפי' צבאר ימות השנה אם הביא קרבן טעון לינת לילה דתני' צספרי (פרשת ראה) ופנית צבקר והלכת לאהליך למלמד שטעונין לניה כלומר כל הזמנים דומיא דפסח אין לי אלל אלו בלכד מנין לרבות עופות ומנחות ועצים ולבונה שנאמר ופנית כל פירות שאתה פונה מן הצקר ואיך [וצפסח] שני פליגי תנאי צשמעתין וצפרק מי

לברוכי ליטב צסוכה: צרוכי לא מצרכין, דשמיני הוא ואין סוכות עליו והיינו לזה ולזה לסוכה דלא מצרכין לצרכה את יום שמיני חג עזרת הוה: **נקוט דר' יוחנן צידך**, דלמר לא מצרכין ליטב צסוכה: **גמירי דמאפר קאתו**, למדתי מצדתי שהן צאו מן האפר שזהמותרין רועות שם ולא ישבו צסוכה כל ימי החג: **דלא מצרכין**, ואפילו לרצ יהודה דלמר צבעי לסוכה: **דמרא דשמעתא מני רצ יהודה צריה דרצ שמואל**, דליהו אמר משמיה דרצ וחזינא ליה דלא עבד כשמעמיה: **סדע**, דלומר צו זמן לפי שרגל צפני עזמנו הוא: **שהרי חלוק**, משאר הימים: **גו' דברים**, אין יושבין צסוכה ואין נוטלין צו לולב ואין מנסכין צו מים כדמתן צנחנני' (לעיל דף מ: ב) סוכה וניסוך המים שבעה: **ולר' יהודה נמי**, דפליג צניסוך ולמר כל שמונה הרי חלוק מיהא צבני דברים: **צנוג היה מסך כל שמונה**, צתראי פליג דקאמר ת"ק שלשה לוגין צכל יום ואילו אמר צכל יום לוג וקאמר ת"ק שבעה ולא שמיני והוא אומר כל ח': **מיום אינו חלוק**, דאף י"ט ראשון רשות: **זה חלוק משלפניו**, שמיני חלוק מיום אתמול צבעי אינו חלוק אלל מן הראשון: **הכא כתיב פר והסס כתיב פריס**, כל ימי החג קריבים פריס הרבה ומתמעטין והולכין אחד ליום עד יום צבעי שקריבין פריס שבעה וצשמיני פר אחד לצדו נמלא שאינו מסדר שאר הימים שהיה [לן] להקריב צו ששה: **הסס כתיב וציוס והכא כתיב ציוס**, כל ימות החג כתיב צבו וציוס השני וציוס השלישי אלכל צשמייני כתיב ציוס השמיני חלקו מהן ולא עשאו מוסקי על הראשונים: **רצ אפי' אמר**, צשביעי כתיב צמספרס כמשפט משמע כמשפט כל קרבנות שאר הימים וצקרבנות שמיני כתיב צמספרס כמשפט עשאן משפט חלוק לעזמו: **לימא מסייע ליה**, לר' יוחנן דלמר זמן צשמייני: **הפריס האילים הפכצו**, האומרים צקרבנות החג לכל יום: **מעבבין זה אם זה**, אם חסר אחד מן הראשון ליום אין מקריבין: **שהרי מתמעטין**, מיום אל יום אלמא לא קפיד עליה רחמנא הלכך אף האמורין ליום אין מעבבין: **אמרו לו**, אם מנאן אתה למד אף האילים והכבשים כולן מתמעטין צשמייני דכל ימי החג אילים שנים וכבשים י"ד וצשמייני אין אחד וצבעה כבשים: **רגל צפני עזמנו הוא**, ואין קרבנותיו צכלל שאר קרבנות החג ואין למדין הימנו לקרבנות החג: **טעונין קרבנות**, לעזמן אף זה קרבן לעזמו ואינו מסדר האחרים: **שיר**, שהלויים אומרים צקרבנות שמיני אינו מסדר שיר החג ולא פורש לי שיר של שמיני אלכל שיר של חג מפורש צבהליל (למקן דף נה) צינו צוערים צעם כו' הצו לה' כולן רמוזים על עסקי מתנות עניים מפני שזמן אסיפה הוא ועת ליתן לקט שכתה ופאה ומעשרות שישמעו מפרישים ויפרישו צעין יפה: **וצרכה**, מפרש ואזיל מאי היא: **ולינה**, לזון לילה של מוצאי י"ט הראשון צירושלים דגמרי' מפסח דכתיב (דברים טו) ופנית צבקר והלכת לאהליך צי"ט לא קאמר קרא שהרי הוא יום שחייבו חכמים ליראות צעורה כך פי' צפ"ק דר"ה (דף ה) ליראות צעורה^(ד) כדי להביא עולת ראייה ואי אפשר לומר והלכת לאהליך אלל צחולו של מועד וקאמרין צבקר אלמא חייב לזון מוצאי י"ט צתוך העיר ומי שלא הביא חגיגתו

הכא כתיב י' כמשפט התם כתיב^א כמשפטם לימא מסייע ליה הפרים האילים והכבשים מעבבין זה את זה ורבי יהודה אומר פריס אין מעבבין זה את זה שהרי מתמעטין והולכין אמרו לו והלא כולן מתמעטין והולכין בשמיני אמר להן^ב שמיני רגל בפני עצמו הוא שכשם שבבעת ימי החג טעונין קרבן ושיר וברכה ולינה אף שמיני טעון קרבן ושיר וברכה ולינה מאי שהיה טמא (פסחים נה: א) וצספרי מפרש טעמא דמ"ד טעון לינה דהרי הוא כענין ולבונה וי"ל דמשכחת דלא מיימי קרבן ציוס צבא לירושלים כגון דשלח שלמיו מאתמול דנאכלין לשני ימים ועוד צצפ"ק דחגיגה (דף טו. א) תניא ושמתה צבחק לרבות כל מיני שמחות לשמחה ואמרין^ב צפסחים פרק אלו דברים (דף ע"א) אפי' צכסות נקיה ויין יסן וצבעין אחר לא משכחת לה שמחת שמהה כשחל יום ראשון להיות צצבת משום דבעין צזיחה צבעת שמחה וכי האי גונא אשכחן צירושלמי צפרק שני דציוכרים דתנן וטעונין לינה לא"ר יונתן צשאין עמהן קרבן אלכל יש עמהן קרבן צלא כך טעונין לינה מחמת הקרבן וצצ' דס חטאת (צמח טז דף טז) משמע קצת דטעונין לינה כל צבעת ימי הפסח שכולן חשובין כלילה אחת גבי הא דתנן ר"ט אומר אם צישל צכלי מתחילת הרגל יצשל צו כל הרגל ואמרין^ב צגמרא מ"ט דר"ט א"ר יצחק דלמר קרא ופנית צבקר והלכת לאהליך הכמוז עשאן כולן צקר אחד ואע"ג דלא קיימא מסקנא הכי דפרין עלה וכי אין פיגול צרגל וכי אין נותר ציוס ראשון והביא צאחד מן הימים צריך לזון לילה שללחציו: מאי

(א) [למקן מה:] [מענין ג, א], (ב) [לעיל ח: פסחים ק, א] א [ליל רצ פפא אחר:], (ג) [למקן מה: חגיגה ז, ר"ה ד: יומא ג, א] (ד) [עמ"ש רש"י ר"ה ד: צבס מס' סופריס:], (ה) [ע"י רש"י, א] [לעיל ח:], (ו) [פ"ט ורש"י צעזמו צר"ה ד: הביא דמ"ק:],

תורה אור השלם
 1. מנהגים ונספחים לפי לאלו ולכבשים במספרם בפשט: במדבר כו לו 2. ונחמתי ונספחים לפריס לאילים ולכבשים במספרם במשפט: במדבר כו לו

הגרות הב"ח
 (א) גמ' למאן דלמר שביעי לסוכה מיתב: (ב) תוס' ד"ה לניה כו' יום טוב ראשון בירושלים דגמרינן:

מוסף רש"י
 מכאן ואילך רשות. שאם רוצה יול לאכול שר צלא להם או להשתנות (פסחים קב) דהכי ליפני לה צפי' בתרא דפסחים (טו) ששת ימים תאכל מנות וציוס השביעי עזרת, מה שביעי רשות אף ששה רשות, לפי שהשביעי צכלל צבעת ימים תאכל מנות היה ואל מן הכלל ללמד שאכילת מנות האמור צו אינו חובה, אלל אם צבא לאכול מה אכילתך מנה ולא חמק, ולא ללמד על עזמו יאל אלל ללמד על הכלל כולו יאל (עיר כו, ב).